ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)
της 17ης Μαρτίου 2005 *

Στην υπόθεση C-318/04,

με αντικείμενο προσφυγή ακυρώσεως δυνάμει του άρθρου 230 ΕΚ, ασκηθείσα στις 27 Ιουλίου 2004,

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, εκπροσωπούμενο από τους H. Duintjer Tebbens και A. Caiola, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγον,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπουμένης από τους P. Kuijper, F. Benyon, C. Docksey και A. van Solinge, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

υποστηριζομένης από:

το **Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας,** εκπροσωπουμένου από τον M. Bethell, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

παρεμβαίνον,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους B. Σκουρή, Πρόεδρο P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas και A. Borg Barthet, προέδρους τμήματος R. Schintgen, N. Colneric (εισηγήτρια), S. von Bahr, J. N. Cunha Rodrigues, M. Ilešič, J. Malenovský, J. Klučka και U. Lõhmus, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Léger
γραμματέας: R. Grass

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα,

εκδίδει την ακόλουθη

Διάταξη

1 Με την προσφυγή του, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ζητεί την ακύρωση της αποφάσεως 2004/535/ΕΚ της Επιτροπής, της 14ης Μαΐου 2004, σχετικά με την

ικανοποιητική προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που περιλαμβάνονται στο φάκελο των επιβατών (Passenger Name Record) αεροπορικών μεταφορών ο οποίος διαβιβάζεται στο Bureau of Customs and Border Protection (υπηρεσία τελωνείων και προστασίας των συνόρων) των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής (ΕΕ L 235, σ. 11).

2 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 21 Οκτωβρίου 2004, ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων (στο εξής: επόπτης), εκπροσωπούμενος από τον Η. Hijmans, ζήτησε να παρέμβει στην υπόθεση C-318/04 υπέρ του Κοινοβουλίου.

3 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε βάσει του άρθρου 47, παράγραφος 1, στοιχείο θ', του κανονισμού (ΕΚ) 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2000, σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας και σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ 2001, L 8, σ. 1), καθώς και του άρθρου 93 του Κανονισμού Διαδικασίας.

4 Το άρθρο 47, παράγραφος 1, του κανονισμού 45/2001 ορίζει τα εξής:

«Ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων μπορεί:

[...]

η') να προσφεύγει στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων υπό τους όρους που προβλέπει η Συνθήκη·

θ') να παρεμβαίνει στις υποθέσεις που φέρονται ενώπιον του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.»

Παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο

5 Ο επόπτης αναφέρει ότι το άρθρο 286, παράγραφος 2, ΕΚ, σύμφωνα με το οποίο το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ενώσεως συνιστά ένα ανεξάρτητο εποπτικό όργανο υπεύθυνο για την παρακολούθηση της εφαρμογής κοινοτικών πράξεων των σχετικών με την προστασία του ατόμου όσον αφορά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τέθηκε σε εφαρμογή με τον κανονισμό 45/2001.

6 Ο επόπτης υποστηρίζει ότι η αποστολή που του έχει ανατεθεί δυνάμει του κανονισμού αυτού τού επιβάλλει να μεριμνά, στον τομέα της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, για τον σεβασμό των θεμελιωδών ελευθεριών και δικαιωμάτων σε όλες τις πολιτικές της Κοινότητας.

7 Δεδομένου ότι ο επόπτης δεν μνημονεύεται στον κατάλογο του άρθρου 7, παράγραφος 1, ΕΚ ως θεσμικό όργανο της Κοινότητας και εφόσον, συνεπώς, ούτε η διάταξη αυτή ούτε το άρθρο 40 του Οργανισμού του Δικαστηρίου μπορούν να χρησιμεύσουν ως νομική βάση της αιτήσεώς του, η παρέμβαση του επόπτη στηρίζεται στο άρθρο 47, παράγραφος 1, στοιχείο θ', του κανονισμού 45/2001.

8 Κάθε άλλη ερμηνεία της τελευταίας αυτής διατάξεως είτε θα την καθιστούσε ανίσχυρη ως αντιβαίνουσα στον Οργανισμό του Δικαστηρίου είτε θα στερούσε από κάθε ουσιαστικό περιεχόμενο το δικαίωμα που απονέμεται στον επόπτη.

9 Τα μόνα όρια του δικαιώματος παρεμβάσεως του επόπτη απορρέουν από την αποστολή που του έχει ανατεθεί. Εν προκειμένω, ο επόπτης φρονεί ότι η διαφορά αφορά κοινοτικές πράξεις στον τομέα της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Κατ' αυτόν, η Επιτροπή — και το Συμβούλιο στην υπόθεση C-317/04 — ενήργησε στο πλαίσιο της εξωτερικής πολιτικής της Κοινότητας. Εξάλλου, από τους ισχυρισμούς του Κοινοβουλίου προκύπτει ότι οι πράξεις των εμπλεκομένων οργάνων έχουν πραγματική, ή τουλάχιστον τεκμαιρομένη, επίπτωση στην εφαρμογή της οδηγίας 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ L 281, σ. 31).

10 Η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων υπέβαλε, στις 25 Νοεμβρίου 2004, γραπτές παρατηρήσεις επί της αιτήσεως παρεμβάσεως του επόπτη, με τις οποίες εισηγείται την απόρριψη της αιτήσεως ως απαράδεκτης ή, επικουρικώς, ως μη δικαιολογημένης.

11 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το άρθρο 47, παράγραφος 1, στοιχείο θ', του κανονισμού 45/2001, που αποτελεί παράγωγο δίκαιο, δεν μπορεί να κατισχύσει του άρθρου 40 του Οργανισμού του Δικαστηρίου, ο οποίος έχει ισχύ πρωτογενούς δικαίου ανάλογη με αυτή της ίδιας της Συνθήκης ΕΚ.

12 Επικουρικώς, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι ο επόπτης δικαιολογεί επαρκές συμφέρον στην επίλυση της διαφοράς, κατά την έννοια του άρθρου 40, δεύτερο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου. Συγκεκριμένα, ο επόπτης έχει ως αποστολή τον έλεγχο της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από κοινοτικό θεσμικό όργανο ή οργανισμό, ενώ η υπό κρίση υπόθεση αφορά τη θέσπιση νομοθετικού μέτρου που αφορά την επεξεργασία δεδομένων από τις αεροπορικές εταιρίες, ιδίως τη διαβίβαση στις αμερικανικές αρχές δεδομένων PNR, τα οποία αποθηκεύονται στα συστήματα κρατήσεως θέσεων αυτών των εταιριών και σε καμία περίπτωση δεν τυγχάνουν επεξεργασίας εκ μέρους κοινοτικού θεσμικού οργάνου ή οργανισμού.

13 Στις 23 Νοεμβρίου 2004, το Κοινοβούλιο υπέβαλε γραπτές παρατηρήσεις επί της αιτήσεως παρεμβάσεως του επόπτη, με τις οποίες υποστηρίζει ότι η αίτηση αυτή είναι νόμιμη λαμβανομένης υπόψη της αποστολής του επόπτη, όπως αυτή περιγράφεται ιδίως στο άρθρο 41, παράγραφος 2, του κανονισμού 45/2001.

Επί της αιτήσεως παρεμβάσεως

14 Η αίτηση παρεμβάσεως υποβλήθηκε βάσει του άρθρου 47, παράγραφος 1, στοιχείο θ', του κανονισμού 45/2001, σύμφωνα με το οποίο ο επόπτης μπορεί να παρεμβαίνει στις υποθέσεις που φέρονται ενώπιον του Δικαστηρίου.

15 Η κανονιστική αυτή ρύθμιση θεσπίστηκε βάσει του άρθρου 286, παράγραφος 2, ΕΚ, που προβλέπει ότι το Συμβούλιο συνιστά ένα ανεξάρτητο εποπτικό όργανο υπεύθυνο για την παρακολούθηση της εφαρμογής, στα όργανα και οργανισμούς της Κοινότητας, των κοινοτικών πράξεων των σχετικών με την προστασία του ατόμου όσον αφορά την επεξεργασία και την ελεύθερη κυκλοφορία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και θεσπίζει όποιες άλλες κατάλληλες σχετικές διατάξεις. Θεσπίζοντας το άρθρο 47, παράγραφος 1, στοιχείο θ', του κανονισμού 45/2001, το Συμβούλιο δεν υπερέβη τις αρμοδιότητες που του απονέμονται από το άρθρο 286, παράγραφος 2, ΕΚ, δεδομένου ότι το μέτρο αυτό αποσκοπεί στη διασφάλιση της πρακτικής αποτελεσματικότητας της εν λόγω διατάξεως της Συνθήκης.

16 Ασφαλώς, ο επόπτης, όπως ο ίδιος επισημαίνει, οφείλει να ασκεί το δικαίωμά του προς παρέμβαση τηρώντας τα όρια που απορρέουν από την αποστολή που του έχει ανατεθεί.

17 Όμως, το γεγονός ότι η υπό κρίση υπόθεση αφορά νομοθετικό μέτρο σχετικό με την εκ μέρους των αεροπορικών εταιριών επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν συνεπάγεται ότι πρόκειται για κατάσταση ξένη προς την αποστολή του επόπτη.

18 Πράγματι, κατά το άρθρο 41, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 45/2001, ο επόπτης είναι επιφορτισμένος όχι μόνο με την παρακολούθηση και την εξασφάλιση της εφαρμογής των διατάξεων του κανονισμού αυτού και κάθε άλλης κοινοτικής πράξεως στον τομέα της προστασίας των θεμελιωδών ελευθεριών και δικαιωμάτων του ατόμου έναντι της εκ μέρους κοινοτικού οργάνου ή οργανισμού επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, αλλά και με την παροχή συμβουλών προς τα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας για κάθε θέμα επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Η συμβουλευτική αυτή αποστολή δεν αφορά αποκλειστικά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που πραγματοποιείται από τους εν λόγω οργανισμούς ή όργανα. Στο πλαίσιο της αποστολής αυτής, ο επόπτης ασκεί τα καθήκοντα που προβλέπονται στο άρθρο 46 του εν λόγω κανονισμού και τις αρμοδιότητες που του απονέμονται από το άρθρο 47 του ίδιου κανονισμού.

19 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι η αίτηση παρεμβάσεως του επόπτη πρέπει να γίνει δεκτή.

Επί των δικαστικών εξόδων

20 Εφόσον η αίτηση παρεμβάσεως του επόπτη γίνεται δεκτή, το Δικαστήριο επιφυλάσσεται ως προς τα δικαστικά έξοδα που συνδέονται με την παρέμβαση αυτή.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) διατάσσει:

1) Επιτρέπει στον Ευρωπαίο Επόπτη Προστασίας Δεδομένων να παρέμβει στην υπόθεση C-318/04 υπέρ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

2) Στον Ευρωπαίο Επόπτη Προστασίας Δεδομένων τάσσεται προθεσμία για να εκθέσει τους ισχυρισμούς του προς στήριξη των αιτημάτων του.

3) Με μέριμνα του Γραμματέα, θα επιδοθούν στον Ευρωπαίο Επόπτη Προστασίας Δεδομένων αντίγραφα όλων των εγγράφων της διαδικασίας.

4) Επιφυλάσσεται ως προς τα δικαστικά έξοδα που συνδέονται με την παρέμβαση του Ευρωπαίου Επόπτη Προστασίας Δεδομένων.

(υπογραφές)